

علوم غزته سي

العدد - ٣



استانبولده کتبخانه لر مفتشی افندی راغب پاشا
کتبخانه سنک دفترین یاپوب صاتمقدم اولدیفی غزیه لر
اعلان اید کورلدی

بوندن اون برسنه اقدم انکلتزده جمعیت علمیه شرقیه
راغب پاشا کتبخانه سنک دفترینی بزم حروف ایله
طبع ایدوب نشر ایتیشیدی (۱۸۵۸) بوانکلیزک
دفترنده اسمی کتبدن بشق راغب پاشا نیک ترجمه حال
و کتبخانه نیک تاریخی و مکتبی و ایچنده دیشنده منشور
و منظوم یازولرک تعریفی ودها بعض فائده لر

وارد

شیدی مفتش افندی نیک یاپدیغی دفتر بوندن ده
مکمل ایسه هرکس ممنون اولد جقدر ظن ایده رز



معارمدرک مدون اولان هر علمک کندی نه هکله مخصوص
اصطلاحاتی وارد اشته اکثریا ارباب مطالعه یب

فہم وادراکدن محروم قیلان بوجہ اصطلاحہ جہالتدور
 دیمکدرکہ علوم اصطلاحاتہ بیان ایچون مخصوص کتابدرازد
 حتہ آوردپادہ تسہیل تحصیلک برسبی دہ بویہ اصطلاح
 کتابرینک وجودی ونشری در بزدہ دخی بویولده
 کتابر یازلمشدر یازق کہ طبع ونشر اولندیغی یوق
 شہدی علوم ومعارف هوس ایا منده بویہ برا اصطلاح
 کتابز نشر اولنہ ایستیدنر مسرور اولور یا
 اشہ اصطلاحات الفنون طبع ونشر اولمنشن کوردک
 اعلان ایدہرز

بوکتاب شیخ محمد اعلی بن علی ترہانوی حضرتنگدر
 قائلکوۃ دہ انگلیز جمعیت شرقیہ سی طبع ایتیش
 مصنفک تاریخ تألیفی ۱۱۵۸ دہ در
 مطبوعی ایکی جلد اوزرہ مرتبدر ہر صحیفہ سی یکری
 یدیشر سطر اولق اوزرہ ۱۵۶۶ صحیفہ در آخرندہ
 جمعیت شرقیہ نک علاوہ سی اولرق ایکی رسالہ واردر
 بری منطقدن شمسیہ دیکری شمسیہ نک انگلیزجہ
 ترجمہ سی در

بوکتابک مصنف ہر فندہ عالم بر ذات اولفندہ ہر شہلک

اصطلاحات تفریفات رسمیه اید ضبط ایلمشدر
 و کتابی ایکی فن تقسیم ایدوب برخی فن الفاظ عربیه
 ایکنجی الفاظ غیر عربیه یعنی عجمیه در کتابک
 مقدمه سنده هرعلی تفریف و بربرندن تقسیم و تفریق
 ایتمشدر مصنف شیخ محمد اعلاهمان یوزسنه لک
 بر ذات اولدیغندن کتابی بویولده یازمش سائر اصطلاحات
 کتابرندن جدید و انفعدر علوم و فنون اسلامیه
 اصطلاحات مخصوصه ایسه ده اجمع و اکملدر
 هدمونه ایچون برعادی کلمه بولوب یازالم
 مثلا تربیع کلمه سی تفریفده دیرکه

۶ التربیع

لغته برشی دوت گوشه یایمق دیمکدر
 نجوم اصطلاحنده نظردن بر قسمدر $\overline{\text{ن و ر}}$
 بخشده ذکر اوله بقدر تربیع طبیعی معناسی دخی
 وار و لام بخشده اتصال لفظنده شرح اوله بقدر
 هنده اصطلاحنده شکل مستقیم و قائمه الزام
 اولان اضلاع اربعه سی متساوی اوله رق مسطح اولمک
 بویه مسطح شکل مربع دیشور (مصنف برراند)

مربعك ذيك و مشهور تعريف رسميني اتیان و مربعك
حقيقى و مطلق و ديكر اقسامنى دهند سه به بعض احكام
رسميه برابر قيد و بيان ايلدكنك حكره ديرك)

حساب اصطلاحنده عددى نفسنه ضربدن حاصله
مربع ديرك زيرا اهل حساب ديديرك نفسنه ضرب اولان
هر عدد حسابده جذر مساعده ضلع جبر و مقابله
شئ تسميه قلنور حاصل ضرب حسابده مجذور
مساعده مربع جبر و مقابله مال اسيد يار اولنور
تربيع حسابده ضرب اعمالدن بر عمل مخصوص معلوم
دخى اطلاق اولنور

اهل تكسير اصطلاحنده ارن آلتى كوچك مربعى
شامل اولان وفق اطلاق ايديلور وفق رابعى دخى
تسميه قلندينى واردر هر وفق دخى مربع اطلاق
ارلندينى واردر آه

اهل عروض اصطلاحنده درت ارکانى اولان بحره
ديرلر يوقاروده تفصيلي كچدى

شماره اصطلاحنده مسطك بر قسى در سى
وقت بخشنده كه جكد كذلك شويده درت بيت
يادرت مصراعه دينور عمر خستدن نه عبارده ايله اوقوسه

طولندن دخی اویده جه ارقه
مثال

از فرقت • آن دلبر • من دایم • بیمارم
آن دلبر • کز عشقش • بادر دم • و بیدارم
من دایم • بادر دم • و بزموس • و بی یارم
بیمارم • و بیدارم • و بی یارم • و غمخوارم

دیگر

از غالیه • صد سله • دارد • دلبر
صد سله • بر عارض • روشن • چو قمر
دارد • روشن • سمنبر • لب چو شکر
دلبر • چو قمر • لب چو شکر • دل چو حجر

رباعیات غزل نزد شعراء ده ~~مکلا~~ اویده غزله دیرلر که
اگر ردیفی حذف اولوب ایلم یا ادریم ردیفدن براری استقامت
ایدیلورسه ربو محذوره مطابق برشی مصراع اولدیت
قالدیریلورسه رباعی فلهوره کلور مثلا

شعر

تا چند دل غمگین دیوانه کنی هر دم
و آنکه من مکن را دیوانه کنی هر دم

زافسون لب جاد و بکشیده شو من مارا
پس حالت مکن را دیوانه کنی هر دم

بوغزل اوزروندر ایکی بیتید بوراده اکتفا مناسب کورلدو

اگر هر دم لفظی حذف ایدوب اکامعه به او چینی
مصراعده کی مارا لفظی دخی اسقاط ایدیلورسه
باقی رباعی قالور (کذا فی مجمع الصنائع)

او چینی مصراعده کی شو من پیشانی معناسند در
عربی ده ناصیه دیرر کلمه برهاندو مقید اولدین و جره
زند لفظی در بوراده مراد موی پیشانی دیمکدر... آه

انتهی ملخصاً

اشته کتاب مزبور هر علم وفنک اصطلاحی شرح مختصراً
نمونه و جره تعریف و شرح ایدر . عربجه در بعضاً
فارسن دهی تقریر ایدر قاموس ترتیبده در لکن
آخرنده اختری ترتیبی یعنی الف با ترتیبی اوزره
فهرسی وارد در هر کس آزاد یعنی بولابیلور .